

Rozwój rynku: produkty chemiczne różne (CN 38) — 2015–2025

Wstęp

Dział 38 scalonej nomenklatury celnej (CN 38) obejmuje szeroki wachlarz produktów chemicznych, od środków ochrony roślin i dodatków do paliw, poprzez cementy ogniotrwałe, biodiesel, odczynniki laboratoryjne, aż po odpady przemysłu chemicznego. Analiza unijnego handlu tymi towarami z krajami spoza UE w latach 2015–2025 pozwala prześledzić nie tylko ewolucję wartości i wolumenu, ale także zmiany geograficzne, stopień koncentracji dostaw oraz wpływ szoków cenowych. Niniejszy raport, oparty wyłącznie na danych z ogólnego przeglądu handlu, partnerów handlowych, koncentracji i specjalizacji oraz szczególnych segmentów produktowych, identyfikuje główne dynamiki i ich interpretację.

Wzrost wartości handlu przy stabilnym wolumenie – eksport napędzany cenami

Wartość unijnego eksportu wzrosła o ponad połowę przy niemal niezmiennym tonażu

W badanym okresie wartość eksportu towarów z działu 38 zwiększyła się z 26,3 mld EUR w 2015 r. do 39,9 mld EUR w 2025 r. (+51,5%), podczas gdy wolumen wywozu obniżył się nieznacznie z 9,52 mln ton do 9,40 mln ton (–1,2%). Implikuje to silny wzrost średniej ceny jednostkowej o 53,3%, z 2 765 EUR/t do 4 240 EUR/t. Unijni eksporterzy przesuwali się zatem w kierunku droższych, bardziej wyspecjalizowanych produktów, co potwierdza rosnący udział segmentów o wysokiej wartości dodanej, opisany w dalszej części raportu.

Import rósł przede wszystkim dzięki zwiększonemu wolumenowi, przy stabilnych cenach

Po stronie importu dynamika była inna: wartość zakupów spoza UE wzrosła z 16,0 mld EUR do 25,7 mld EUR (+60,0%), ale za ten wzrost odpowiadał niemal wyłącznie wolumen – z 6,5 mln ton do 10,4 mln ton (+60,7%). Średnia cena importowa pozostała praktycznie na tym samym poziomie (2 483 EUR/t w 2015 r., 2 471 EUR/t w 2025 r.; –0,5%). Oznacza to, że UE zaspokajała zwiększone zapotrzebowanie na chemikalia głównie przez ilościowy wzrost dostaw, często z nowych, tańszych źródeł.

Nadwyżka handlowa UE powiększyła się o blisko 40%

Pomimo szybszego wzrostu importu, unijne saldo wymiany pozostało dodatnie i powiększyło się z 10,3 mld EUR do 14,2 mld EUR (+38,2%). Dane te wskazują na utrzymującą się silną pozycję konkurencyjną europejskiego przemysłu chemicznego na rynkach światowych.

Wskaźnik	2015	2025	Zmiana (%)
Eksport (mld EUR)	26,31	39,87	+51,5
Eksport (mln t)	9,52	9,40	-1,2
Cena eksportowa (EUR/t)	2 765	4 239	+53,3
Import (mld EUR)	16,05	25,68	+60,0
Import (mln t)	6,46	10,39	+60,7
Cena importowa (EUR/t)	2 483	2 471	-0,5
Saldo (mld EUR)	10,27	14,19	+38,2

Dywersyfikacja dostawców i geopolityczne przetasowania

Silny spadek koncentracji importu – nowe źródła z Azji i Ameryki Południowej

Wskaźnik Herfindahla-Hirschmana (HHI) dla importu obniżył się z 1 707 w 2015 r. do 1 201 w 2025 r. (-29,7%), co świadczy o istotnej dywersyfikacji dostaw. W czołówce partnerów pozostały Stany Zjednoczone (4,7 → 7,0 mld EUR) i Wielka Brytania (3,9 → 3,3 mld EUR, spadek o 16,4%), jednak największe przyrosty odnotowano w przypadku Chin (0,8 → 2,2 mld EUR; +172,6%), Indonezji (0,35 → 1,24 mld EUR; +252,8%) i Argentyny (0,06 → 0,54 mld EUR; +728,6%). Udział Chin w imporcie UE wyraźnie się umocnił, szczególnie w latach 2021–2022, by później ulec częściowej korekcie.

Eksport wciąż zdywersyfikowany, z przesunięciem w stronę USA i Chin

Koncentracja geograficzna eksportu (HHI) wzrosła jedynie nieznacznie – z 556 do 589 (+6,0%). Główne rynki zbytu to USA (3,2 → 6,0 mld EUR; +89,7%), Wielka Brytania (3,7 → 4,5 mld EUR; +21,8%) oraz Chiny (1,6 → 3,8 mld EUR; +136,0%). Z kolei eksport do Rosji załamał się – z 1,5 mld EUR do 0,62 mld EUR (-58,7%), głównie po 2022 roku. Wzrost sprzedaży do Szwajcarii (+60,1%), Turcji (+75,9%) i Norwegii (+36,9%) również wspierał wartość wywozu.

Najwięksi unijni reporterzy – dominacja Niemiec i rosnący udział Holandii

Po stronie wewnątrzunijnej największym eksporterem działu 38 pozostają Niemcy (9,1 → 13,6 mld EUR; +49,7%), a następnie Francja, Holandia, Włochy i Belgia. W imporcie wyróżniają się Niemcy i Holandia (ta ostatnia zwiększyła import z 2,8 mld EUR do 5,7 mld EUR, +106,4%), a także Węgry, które odnotowały skok wartości przywozu o 668% (z 0,15 mld EUR do 1,15 mld EUR). Te dane, dostępne w zestawieniu państw raportujących, odzwierciedlają zarówno rolę centrów logistycznych (Holandia), jak i głęboką reintegrację łańcuchów dostaw w Europie Środkowej.

Szoki cenowe i specjalizacja segmentowa – od biodiesla do odczynników

Gwałtowne skoki cen na rynku importowym – Izrael i Chiny

Analiza zmienności i szoków ujawnia kilka dramatycznych wydarzeń. Najbardziej spektakularny szok cenowy dotyczył importu z Izraela – w 2018 r. cena jednostkowa wzrosła o 3 235% w stosunku do średniej z lat 2016–2017 przy jednoczesnym załamaniu wolumenu do 2,9% poziomu bazowego. Zjawisko to, widoczne w skali całego roku, mogło wynikać z przejściowego wstrzymania dostaw wąskiej grupy produktów (np. związków bromu lub potażu) i wymuszonego zakupu niewielkich ilości po ekstremalnie wysokich cenach. Równie istotny był szok w imporcie z Chin – w 2021 r. cena wzrosła o 142% przy spadku ilości o 18%, a następnie w latach 2022–2023 ceny pozostały ok. 90% powyżej poziomu bazowego. Skala tego wzrostu (wartość udziału Chin w imporcie sięgnęła 17,2%) podbiła ogólny koszt chińskich chemikaliów dla przemysłu UE.

Eksport – presja cenowa na kierunkach zamorskich

Po stronie eksportu odnotowano skok cen w dostawach do Kanady w 2022 r. (+71%), któremu towarzyszył spadek wolumenu o 12,6%. Rok później ceny częściowo się unormowały, pozostały jednak o 50% wyższe niż przed szokiem. Brazylia, odpowiadająca za 4,8% unijnego eksportu, doświadczyła zwyżki cen o 22,2% w tym samym roku, co również znalazło odzwierciedlenie w wyższym rachunku za importowane preparaty chemiczne. Te epizody ilustrują wrażliwość globalnych łańcuchów dostaw na wstrząsy logistyczne i energetyczne.

Biodiesel – segment o największej zmienności

Struktura produktowa (analizowana w podziale na działy) pokazuje, że najważniejszym segmentem zarówno w eksporcie, jak i imporcie, są „produkty chemiczne różne” (pozycja 3824) – ich eksport wzrósł z 5,9 mld EUR do 8,1 mld EUR przy stabilnym wolumenie i rosnących cenach. Na drugim biegunie znajduje się biodiesel (3826), którego unijny import osiągnął szczyt 4,4 mld EUR w 2022 r., by do 2025 r. spaść do 2,0 mld EUR; cena importowa wzrosła w tym czasie o 40%. Eksport biodiesla również cechował się dużymi wahaniami – od 0,56 mld EUR w 2015 r., przez 2,09 mld w 2023 r., do 0,87 mld w 2025 r. – co odzwierciedla zmienne otoczenie regulacyjne i relacje cen surowców.

Specjalizacja państw członkowskich – Irlandia i Belgia na czele

W 2025 r. najwyższe wskaźniki ujawnionej przewagi komparatywnej (RSCA) odnotowały Irlandia (0,28), Belgia (0,25) i Francja (0,14). To właśnie te kraje, zwłaszcza Irlandia, charakteryzują się nadreprezentacją w światowym handlu działem 38, co znajduje odzwierciedlenie w udziale tych produktów w ich całkowitym eksporcie. Specjalizacja ta wynika z obecności zakładów farmaceutycznych i biotechnologicznych, produkujących m.in. odczynniki diagnostyczne i pożywki mikrobiologiczne, czyli grupy o wysokiej wartości jednostkowej. Najmniej wyspecjalizowane pozostają Malta, Słowacja i Rumunia, dla których dział 38 stanowi margines eksportu.

Wnioski

Unijny handel produktami chemicznymi różnymi w latach 2015–2025 charakteryzował się dynamicznym wzrostem wartości przy stabilnym wolumenie eksportu – co oznacza, że konkurencyjność opierała się przede wszystkim na rosnących cenach, a nie na zwiększaniu ilości. Import natomiast nadrobił zapotrzebowanie głównie przez większy tonaż z nowych, tańszych kierunków. Geograficznie nastąpiła wyraźna dywersyfikacja dostaw (spadek koncentracji HHI o 30%), przetasowania związane z sankcjami wobec Rosji i presją cenową Chin, a także utrwalenie roli USA i Wielkiej Brytanii jako kluczowych rynków eksportowych. Szoki cenowe – od egzotycznych przypadków Izraela po systemowe napięcia w imporcie z Chin – unaocznily wrażliwość łańcuchów dostaw. Wewnątrz UE utrzymuje się silna specjalizacja Irlandii, Belgii i Francji, podczas gdy Niemcy pozostały największym eksporterem i importerem działu 38. Dane te rysują obraz sektora, który skutecznie adaptuje się do zmiennego otoczenia geopolitycznego i technologicznego, choć pozostaje wystawiony na ryzyko gwałtownych wahań cen surowców i polityki handlowej partnerów.

Wygenerowano 2026-07-24 na podstawie danych z tradedashboard.eu

Raport wygenerowany maszynowo: przyspiesza analizę człowieka, choć czasami może ją wprowadzić w błąd. Nigdy nie może jej w pełni zastąpić.

Jeśli potrzebujesz porady dotyczącej europejskiej polityki handlowej lub reprezentacji Twoich interesów w Brukseli, nie wahaj się skontaktować ze mną pod adresem support@tradedashboard.eu. Znajdziesz moje CV pod tym adresem.